

Betænkning

over forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af den europæiske bosættelseskonvention med tilhørende protokol, undertegnet i Paris den 13. december 1955.

(Afgivet af udvalget den 11. februar 1961).

Udvalget har holdt to møder og har herunder haft samråd med udenrigsministeren, hvis besvarelse af nogle af udvalget skriftligt stillede spørgsmål er optrykt som bilag til betænkningen. Det i ministerens besvarelse af udvalgets spørgsmål 2 omtalte bilag 1 er ikke optrykt in extenso, men refereres i betænkningens underbilag 1.

Udvalget og udenrigsministeren er enige om, at der i den danske oversættelse af konventionens tekst foretages den ændring, at ordet „moralen“ i artikel 1 og artikel 3, stk. 1, samt i protokollens afsnit I, (a), (3), ændres til: „moral“.

Udvalget indstiller herefter forslaget til *vedtagelse* i den i nedenstående ændrings-

forslag anførte formulering, der kun ved en redaktionel ændring afviger fra forslagens formulering.

Ændringsforslag.

Af *udenrigsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Teksten affattes således:

„Folketinget meddeler sit samtykke til Danmarks ratifikation af den europæiske bosættelseskonvention med tilhørende protokol, undertegnet i Paris den 13. december 1955, med de rettelser af konventionens engelske tekst, som er foretaget ved det af Det europæiske Råds generalsekretær udstedte certifikat af 27. juli 1956.“

Albertsen.	Nina Andersen.	Chr. Christiansen.	Dupont.	Per Federspiel.
From.	Victor Gram, formand.	Andreas Hansen.	Frode Jakobsen.	Ole Bjørn Kraft.
Erik Kragh.	H. Larsen (Bjerre).	Helge Larsen, næstformand.	Helga Pedersen.	
Finn Poulsen.	Herluf Rasmussen.	Thestrup.		

Bilag I.

UDENRIGSMINISTERIET

København, den 19. januar 1961.

I skrivelse af 15. december 1960 har udvalget udbedt sig besvarelse af følgende spørgsmål i forbindelse med folketingets behandling af forslaget til folketingsbeslutning om ratifikation af den europæiske bosættelseskonvention med tilhørende protokol:

1. Afviger denne konvention på noget område fra den danske lovgivning vedrørende bosættelses- og erhvervsvirksomhed?
2. Der udbedes nærmere oplysning om de forbehold, Danmark har taget, og om, hvorledes Danmarks stilling er til bestemmelserne i artikel 12.
3. Hvorledes er konventionens forhold til EFTA og Rom-konventionen?
4. Har ministeriet oplysninger om andre landes stilling til ratifikationen?

I denne anledning skal jeg om de enkelte punkter meddele følgende:

Ad 1) at det under konventionens tilblivelse var klart for de i det nedsatte ekspertudvalg deltagende danske repræsentanter (for udenrigsministeriet, handelsministeriet og justitsministeriet), at konventionen på visse områder ville stride mod danske lovbestemmelser, og at det derfor ville være nødvendigt at tage visse forbehold. Efter at udenrigsministeriet havde hørt samtlige i betragtning kommende ministerier og styrelser om dette spørgsmål, udarbejdedes der danske forbeholdslister indeholdende de reservationer, som Danmark har taget i overensstemmelse med den i konventionens artikler 6 og 14 fastlagte fremgangsmåde.

Spørgsmålet må derfor besvares med, at konventionen faktisk afviger fra den danske lovgivning, men at man ved de nævnte for-

beholdslister har gjort det muligt for Danmark at tiltræde den på grundlag af de bestående love.

Ad 2) De af Danmark tagne forbehold, som er rundsendt af Europarådets generalsekretær på samme måde som andre parters, vedlægges nærværende skrivelse som bilag 1. Opstillingen skyldes et fast mønster, som Europarådet har udarbejdet. I formel henseende er sådanne lister blot en faktisk underretning om gældende lovbestemmelser, og listerne eller deres enkelte numre kan annulleres ved meddelelse til generalsekretæren, såfremt fremtidige lovændringer måtte gøre dette muligt. Disse lister berøres derfor ikke af ratifikationsprocessen.

For så vidt angår spørgsmålet om eventuelle forbehold i henhold til artikel 12, bemærkes, at det ikke er regeringens hensigt at tage forbehold i medfør af denne artikel.

Ad 3) Konventionens forhold til EFTA og Rom-konventionen fremgår nærmere af den som bilag 2 vedlagte oversigt. De i bosættelseskonventionen indeholdte bestemmelser strider ikke mod EFTA-konventionens eller Rom-traktatens regler, og den europæiske bosættelseskonvention lægger derfor ingen hindringer i vejen for, at de seks og de syv inden for hver markedsdannelse udbygger et snævrere samarbejde på det næringsretlige område, uden at de indrømmede fordele automatisk skal udstrækkes til tredjelande. Den europæiske bosættelseskonvention får således navnlig sin betydning derved, at den i et større geografisk område begrænser muligheden for at indføre nye restriktioner på det af konventionen omhandlede område.

Ad 4) Vedrørende spørgsmålet om andre landes ratifikation kan på grundlag af de

senest fra Europarådet modtagne oplysninger følgende meddeles:

Østrig: Ingen dato for ratifikation kan endnu opgives.

Belgien: Repræsentanternes hus har allerede godkendt ratifikationen af konventionen, og spørgsmålet overvejes nu i senatet.

Forbundsrepublikken Tyskland: Proceduren ved ratifikation skrider fremad.

Grækenland: Der forberedes et lovforslag.

Irland: Har ikke undertegnet konventionen.

Italien: Senatet vedtog den 19. februar 1960 en lov om ratifikation af konventionen, og sagen er nu i deputeretkammeret.

Luxembourg: Ratifikationsproceduren indledtes den 14. maj 1958.

Nederlandene: Ratifikationsproceduren er under udarbejdelse.

Norge: Har ratificeret konventionen.

Sverige: Ratifikationsspørgsmålet er stadig under overvejelse som en del af en almindelig lovrevision på det omhandlede område.

Storbritannien: Ratifikationsproceduren vil formentlig blive påbegyndt i den nærmeste fremtid.

Der er samtidig hermed tilsendt udvalget 35 eksemplarer af nærværende skrivelse med bilag.

J. O. Krag.

Til folketingets udvalg angående forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af den europæiske bosættelseskonvention med tilhørende protokol, undertegnet i Paris den 13. december 1955.

Underbilag 1.

Danmark har i overensstemmelse med den i konventionens artikler 6 og 14 fastlagte fremgangsmåde udarbejdet forbeholdslister, som af Europarådets generalsekretær på samme måde som andre parters er rundsendt. I formel henseende er sådanne lister blot en faktisk underretning om gældende lovbestemmelser, og listerne eller deres enkelte numre kan annulleres ved meddelelse til generalsekretæren, såfremt fremtidige lovændringer måtte gøre dette muligt. Disse lister berøres derfor ikke af ratifikationsprocessen, men vil blive bekendtgjort i forbindelse med bekendtgørelsen om ratifikationen.

I henhold til artikel 6 er der som ejendomskategori forbeholdt danske statsborgere taget forbehold med hensyn til indregistrering af skibe under dansk flag. Som ejendoms kategorier, hvoraf erhvervelsen, besiddelsen eller brugen er undergivet betingelser, er der fra dansk side taget forbehold med hensyn til koncessioner for telefon- og telegraf selskaber, jernbaneselskaber og vandkraftelektricitetsværker og indregistrering af et luftfartøj i Danmark. Der er her efter dansk lovgivning visse muligheder for dispensation.

I henhold til artikel 14 er der som beskæftigelser udelukkende forbeholdt danske statsborgere taget forbehold med hensyn til bl. a. tjenestemandstillinger; udøvelse af sagførervirksomhed; en række stillinger, som falder under næringslovens område, således bl. a. beskikkelse som statsautoriseret revisor, dispachør, mægler, vejer og måler.

Blandt andre beskæftigelser, for hvilke der med den anførte begrundelse er taget forbehold, kan nævnes drift af biografteatre, anerkendelse som medlem af Københavns Fondsbørs; udøvelse af bankvirksomhed, stiftelse af et livsforsikringsselskab, ansættelse som direktør eller afdelingsbestyrer samt valg til medlem af tilsynsrådet i sparekasser, fragtfart med skibe under 30 bruttotons i den indenlandske fart, landinspektørvirksomhed, stillingen som apoteker og apoteksbestyrer, bestalling som lods, udøvelse i Grønland af erhverv ved fangst eller fiskeri eller i henhold til næringsadkomst etc.

Der er også taget forbehold vedrørende en anden beskæftigelseskategori; bl. a. kan nævnes selvstændig næringsvirksomhed som industridrivende, håndværker, handlende og auktionholder, handelsagent, vekselerer, speditør og vognmand; endvidere beskikkelse som statsautoriseret translator og tolk, ansættelse som direktør eller valg til medlem af bestyrelsen i en bank, adgang til at deltage i stiftelsen af et aktieselskab og valg til medlem af et aktieselskabs bestyrelse, erhvervelse af sønæringsbevis som kystskipper, sætteskipper, skibsfører, fiske skipper af 1. og 2. klasse, fiskeri på dansk søterritorium, udøvelse af beværter- og gæstgiverinæring etc. For denne sidste beskæftigelseskategori gælder der hovedsagelig adgang til administrativt at gøre undtagelse, når særlige forhold måtte foreligge.

Underbilag 2.

UDENRIGSMINISTERIET

I. Oversigt over de erhvervsretlige bestemmelser i de tre konventioner.

a. Rom-unionens karakter af økonomisk union — og ikke blot af en toldunion — understreges bl. a. af bestemmelserne om arbejdskraftens bevægelighed, retten til fri erhvervsudøvelse samt liberalisering af tjenesteydelser og kapitalbevægelser. Det er således ikke blot for samhandelen med varer, men også for produktionsfaktorer og tjenesteydelser, at hindringerne for den frie bevægelighed forudses fjernet i løbet af overgangsperioden, d. v. s. inden udgangen af 1969.

Arbejdskraftens frie bevægelighed inden for fællesskabet skal gennemføres senest ved overgangsperiodens udløb (1. januar 1970). Dette forudsætter, at enhver forskelsbehandling begrundet i nationalitet med hensyn til beskæftigelse, aflønning og øvrige arbejdsvilkår mellem arbejdere, som er statsborgere i et af de seks lande, afskaffes. Endvidere skal adgangen til at opnå sociale ydelser koordineres således, at arbejderne ikke fortaber rettigheder som følge af flytning fra ét land til et andet.

De bestående restriktioner, der hindrer, at en statsborger i et medlemsland udøver selvstændig *erhvervsvirksomhed* — herunder oprettelse og ledelse af selskaber — i et andet medlemsland på de for landets egne borgere gældende betingelser, skal fuldstændig ophæves i løbet af overgangsperioden. Det er hensigten, at foranstaltningerne til sikring af fri erhvervsudøvelse inden for de seks ikke blot skal sikre national behandling for en statsborger eller et selskab fra et andet medlemsland, men at der tillige på en række områder skal tilstræbes en samordning af medlemslandenes lovgivning og administrative praksis for at undgå, at forskelle heri hæmmer den frie erhvervsudøvelse inden for hele fællesmarkedet.

Rom-traktaten indeholder endvidere bestemmelser om, at restriktioner, for så vidt angår *tjenesteydelser*, skal afskaffes i løbet af overgangsperioden, idet betalingsover-

førsler vedrørende tjenesteydelser samtidigt skal tillades i samme omfang, som ydelserne selv bliver liberaliseret.

For så vidt angår frigørelsen af *kapitalbevægelser*, er det ikke hensigten at tilstræbe en fuldstændig ophævelse af de eksisterende restriktioner, men kun en frigørelse i det omfang, som måtte være nødvendigt for fællesmarkedets tilfredsstillende funktion. Endvidere har medlemslandene en vid adgang til at genindføre beskyttelsesforanstaltninger, såfremt frigørelsen af kapitalbevægelserne medfører eventuelle vanskeligheder.

b. De tilsvarende bestemmelser i *EFTA-konventionen* er ikke så omfattende som Rom-traktatens. EFTA-konventionen indeholder på de nævnte områder kun bestemmelser vedrørende etablering. Dertil kommer, at disse bestemmelser kun gælder for de erhverv, der er undergivet de almindelige EFTA-regler om handelens frigørelse, d. v. s. i første række industri og handel. Landbrugs- og fiskerisektoren er i henhold til EFTA-konventionens ordlyd holdt udenfor. Endvidere er der enighed om, at reglerne ikke gælder for forsikrings- og bankvæsen samt for skibsfart og anden transportvirksomhed.

EFTA-konventionens bestemmelser vedrørende etableringsretten er mindre vidtrækkende end de tilsvarende bestemmelser i Rom-traktaten. I henhold til EFTA-konventionens artikel 16 erkender medlemslandene, at hindringer med hensyn til oprettelse eller udøvelse af økonomisk virksomhed for andre medlemslandes statsborgere ikke bør anvendes på en sådan måde, at disse stilles ringere end landets egne statsborgere, såfremt man herved modvirker opnåelsen af de forventede fordele ved handelens frigørelse. Endvidere må medlemslandene ikke efter konventionens ikrafttræden indføre nye restriktioner af ovennævnte karakter. Rådet skal inden udgangen af 1964 overveje, hvorvidt yderligere bestemmelser måtte være nødvendige, og

kan ved enstemmighed fastlægge sådanne regler.

Ovennævnte bestemmelser indebærer, at et medlemsland af de syv er berettiget til at opretholde — eller indføre nye — etableringsrestriktioner, der medfører forskelsbehandling, så længe bestemmelserne blot ikke anvendes på en sådan måde, at man derved modvirker de fordele, som virksomhederne i de andre lande kan forvente at ville få som følge af den gradvise afvikling af hindringerne for samhandelen. Et medlemsland kan imidlertid ikke i henhold til konventionens ordlyd hindres i at opretholde restriktioner i strid med reglerne, men i så fald udsætter det pågældende land sig for, at andre medlemslande iværksætter modforholdsregler i overensstemmelse med konventionens regler for klageproceduren (artikel 31).

Det bemærkes, at der under forhandlingerne om EFTA-konventionen var enighed om, at de danske bestemmelser vedrørende begrænsninger i udlændinges adgang til at erhverve fast ejendom i Danmark er fuldt ud forenelige med ovennævnte regler, såfremt de anvendes til at hindre udlændinges opkøb af fast ejendom til privat brug, men derimod ikke i tilfælde af, at de anvendes til at forhindre køb af en fabriksgrund, som de i øvrigt måtte have krav på at etablere i henhold til konventionens artikel 16.

c. Bestemmelserne i *den europæiske bosættelseskonvention* er i *princippet* temmelig vidtgående. Konventionen fastlægger fælles regler for behandlingen af statsborgere fra Europarådets medlemslande under ophold på et andet medlemslands område. Hovedreglerne er, at andre medlemslandes statsborgere skal behandles som landets egne borgere med hensyn til

1. udøvelse og besiddelse af private rettigheder, herunder ejendomsrettigheder, og
2. tilladelse til at drive virksomhed af erhvervsmæssig karakter.

Bosættelseskonventionen indeholder imidlertid en række undtagelser fra disse bestemmelser, der rent faktisk begrænser konventionens rækkevidde betydeligt.

For det første vedrører konventionen i modsætning til Rom-traktaten og EFTA-konventionen alene fysiske personer, idet

man under forhandlingerne før dens undertegnelse fandt, at forholdene for selskaber og andre juridiske personer burde gøres til genstand for en nærmere undersøgelse. For det andet er der fastlagt en række almindelige undtagelser, der tilgodeser hensyn til retsordenen, statens sikkerhed o. l. For det tredje åbner konventionen adgang til at tage forbehold for så vidt angår bestemmelser i den interne lovgivning, hvorved der gøres indskrænkninger i fremmede statsborgeres adgang til erhvervelse, besiddelse eller brug af visse kategorier af ejendom, eller hvorved der fastlægges begrænsninger i deres adgang til beskæftigelse eller erhverv.

Herudover indeholder bosættelseskonventionen i artikel 25 en særdeles vigtig bestemmelse for vurderingen af dens betydning sammenholdt med Rom-unionen og EFTA-traktaten. I henhold til artikel 25 skal intet i konventionen medføre ændringer i medlemsstaternes lovgivning eller i bilaterale eller multilaterale traktater, konventioner og overenskomster, som allerede er i kraft, og som indrømmer en eller flere af de kontraherende parters statsborgere en mere fordelagtig behandling.

II. Sammenligning mellem de tre konventioner.

Rom-traktatens bestemmelser er på alle punkter mere vidtrækkende end de to øvrige konventioner. EFTA-konventionen fastlægger i overensstemmelse med de syv løbere samarbejde i sammenligning med de seks en række rammebestemmelser for retten til erhvervsudøvelse med det formål at tilsikre, at afviklingen af handelsskranke inden for EFTA ikke modvirkes gennem oprettelse eller bevarelse af restriktioner vedrørende etableringsretlige bestemmelser. Den europæiske bosættelseskonvention tilsigter i første række gennemførelsen af et „stand-still“ for indførelse af nye restriktioner.

De i bosættelseskonventionen indeholdte bestemmelser strider ikke mod EFTA-konventionens eller Rom-traktatens regler. Som ovenfor anført er det udtrykkeligt anført i bosættelseskonventionens artikel 25, at indrømmelser over for et eller flere af medlemslandene ikke skal udstrækkes på mest-

begunstigelsesbasis til at gælde over for samtlige medlemsstater af Europarådet. Konventionen lægger derfor på den ene side ingen hindringer i vejen for, at de seks og de syv inden for hver markedsdannelse udbygger et snævrere samarbejde på det næringsretlige område, uden at de indrømmede

fordele automatisk skal udstrækkes til tredjelande. På den anden side vil man ikke f. eks. fra dansk side kunne påberåbe sig bosættelseskonventionen med henblik på at opnå tilsvarende fordele i et af fællesmarkedslandene, som de øvrige medlemslande af de seks opnår.
